

Nevenka Bezić Božanić

STRUKTURA STANOVNIŠTVA SPLITA POČETKOM 19. STOLJEĆA

UDK 314 i 334.71 (497.13 Split) »18«
Izvorni znanstveni članak
Primljeno 15. III 1988.

Nevenka Bezić-Božanić
58000 Split, YU
Roosweltova 60

U svom članku autor uz analizu strukture zaposlenog stanovništva po zanimanjima i porijeklu iznosi i iscrpne podatke o stanju komunalnih službi i uslužnih djelatnosti u Splitu na prelasku iz XVIII u XIX stoljeće.

Split je u sutonu Mletačke Republike 1797. godine bio grad u kojem se godišnje rađalo oko dvije stotine i pedeset djece, a umiralo oko stotinu stanovnika i više, ovisno o epidemijama koje su u nekim godinama znale znatno desetkovati Splitskane. Po strukturi stanovništva Split je bio težački grad sa svojim predgrađima Velim varošem, Lučcom, Dobrim i Manušem, ali je imao i svoje obrtnike, koji su zadovoljavali potrebe sugrađana, zaleđa te otoka koji su gravitirali gradu. Zatim su tu bili činovnici državne uprave i ustanova, prosvjetni i zdravstveni radnici, pomorci i trgovci. Sve to otkrivaju Matične knjige vjenčanih, rođenih i umrlih, koje su se do prve četvrtine 19. stoljeća vodile u stolnici sv. Duje.¹⁾ Godine 1825. uspostavljaju se posebne Matične knjige za predjel Grad, Lučac i Manuš, a Veli varoš i Dobri će to učiniti tek 1828. godine. Prema tome u Splitu se u tom razdoblju vjenčalo, rodilo i umrlo:

GODINA	VJENČANI	ROĐENI			UMRLI		
		M	Ž	UK.	M	Ž	UK.
1797	84	132	128	260	74	35	109
1798	115	147	122	269	56	54	110
1799	94	114	140	254	45	54	99
1800	76	164	141	305	36	38	74
1801	83	144	153	297	33	55	88
1802	71	150	123	273	37	37	74
1803	50	129	133	262	95	99	194

GODINA	VJENČANI	UMRLI			ROĐENI		
		M	Z	UK.	M	Z	UK.
1804	49	140	138	278	57	72	129
1805	45	133	109	242	79	91	170
1806	61	132	96	228	124	105	229
1807	66	135	118	253	66	63	129
1808	92	160	153	313	54	60	114
1809	64	146	145	291	46	45	91
1810	56	137	142	279	53	44	97
1811	66	120	117	237	53	59	112
1812	29	118	128	246	50	56	106
1813	29	129	107	236	58	54	112
1814	61	135	105	240	62	60	122
1815	48	139	129	268	49	47	96
1816	60	123	110	233	77	84	161
1817	55	100	100	200	185	146	329
1818	69	116	97	213	103	97	200
1819	82	139	129	268	62	62	124
1820	77	146	126	272	41	38	79
1821	64	141	132	273	41	52	93
1822	70	147	145	292	54	45	99
1823	63	148	125	273	72	68	140
1824	75	147	119	266	59	53	112
1825	76	175	164	339	53	85	138
1826	98	148	135	283	49	51	100
1827	66	166	171	337	46	54	100
1828	82	179	134	313	51	54	105

Tek od 1818. godine upisuju se zanimanja muškaraca i djelomično žena kod vjenčanih, rođenih i umrlih, dok su ranijih godina bili zabilježeni samo obrtnici, liječnici, pomorci te poneki trgovac i činovnik. Prema podacima vjenčanih od 1818. do 1828. godine struktura stanovništva u Splitu je sljedeća:

	1818	1819	1820	1821	1822	1823	1824	1825	1826	1827	1828
TEŽACI	31	27	22	23	40	30	33	29	46	31	25
OBRTNICI	15	12	20	12	13	14	18	22	26	15	30
ČINOVNICI	4	2	—	9	5	8	4	3	8	5	7
TRGOVCI	5	8	2	5	1	1	2	6	8	1	1
POMORCI	1	6	9	5	9	2	9	9	6	6	10
OSTALI	3	—	1	7	2	4	—	3	3	—	5
NEPOZNATI	10	27	23	3	—	4	9	4	1	8	4

Od zabilježenih zanimanja najbrojniji su obrtnici, no uz njihovo prezime nije uvijek zabilježena uža struka, već uz prezime stoji samo naziv *mistro*, *maistro* i kratica na talijanskom jeziku »mr.« i »mro.«, ili pak »artiere« i »artista«. Svi ovi nazivi ovise o pojedinom zapisivaču jer se

uz jedno prezime obično pojavljuje više tih naziva. Međutim ima i onih uz koje je točno zabilježeno čime su se bavili, a među njima su najbrojniji zidari. Oni se spominju kao poduzetnici — protomistro i kao obični zidari.

PODUZETNICI: Carzerani Gašpar 1803, Dall'aqua Pio 1808,¹⁾ Perro Josip 1797, Franchini Antun 1812,²⁾ Garle (Gharle, Gherle) Mihovil 1798, Gallaso Antun 1808,³⁾ Glavinović zv. Bure Antun 1809, Midoleo (Migdoleo) Ivan 1797. i Tersolato Daganello Ivan 1825. **ZIDARI:** Bastunović Ivan Jurja 1824, Bonačić Jakov 1822, Borovčić-Kurir Pavao 1825, Franchini Ivan i Franjo sinovi Antuna 1822. i 1824, Garle Bartul Mihovila 1825, Gejo (Gajo) Ivan Antuna 1823, Komarić (Komar) Duje Antuna 1817, Licini Antun 1810, Lete Josip Tome 1826, Macanović Ignacije 1826,⁴⁾ Marić Andrija Josipa 1819, Paić Antun 1819, Filip 1828, i Mato Ivana 1820, Rosandić Tomo Antuna 1826,⁵⁾ i Ivan Marka 1818, Salvini Lovro Jerolima 1826, Škojar Pavao 1810, Šore Antun Nikole 1827, Tesolato Antun 1817, Tesolato zv. Daganello Dominik 1817.

ZLATARI: Bramberić Antun Ivana 1824, Brajinović Ilija Ivana 1817, Čulić Ivan Mate 1821, Domjanović zv. Mlade Dujam Ivana 1823, Goić Ivan 1827, i Marko, sinovi Vicka 1825, Grigillo Petar Ivana Krstitelja 1823, Laghi Valentin Petra 1819, Mitrović Jakov Nikole 1818, Reić Andrija 1821, Tomas Petar Andrije 1823.⁶⁾ **KOVACI:** Bulić Marin 1827, Dikličić Kuzmanić Luka 1819, Duplancić Nikola Nikole 1817, Lisčić Lovro Mate 1824, i Mato 1824, Piplović Ivan Josipa 1818, Reić Tadija Mate, Šore Špiro Ivana 1817, Tagliaferro Vicko 1828, Vukasović Luka Marka 1819. **URAR:** Zampieri Antun 1816. **PUŠKARI:** Morić Antun Petra 1824, Tomić Antun 1822. **KOTLAR:** Sušić Antun 1822. **BRUSAC:** Fanetta Valentin 1817.

DRVODJELCI: Čakun Jakov 1827, Gašparović Jakov 1828, Giovanizzio Vicko 1827, Marconi Antun 1825, Radica Marin Antuna 1818. **BACVARI:** Kaliterna Tomo Tome 1810, Matošić Antun Pavla 1824, Suić zv. Mikica (Michizza) Franjo 1797. i Tomo sinovi Nikole 1820. **BRODOGRADITELJI:** Bui Ivan 1814. i Lovro zv. Calafat 1800. **SEDLAR:** Bungilla Juraj 1823.

KROJAČI: Bernardi zv. Manzoni Vicko Petra 1811, Čelić zv. Kokošica (Cocosiza) Karlo 1821, Dujmović zv. Martaca (Martaza) Bartul 1926, Frua Lovro 1819, Jakaša Duje 1826, Meneghello Dujam Mate 1817, Mišević Grgur 1824, Perlain Tomo Ivana 1824, Petrini Antun 1820, Smachio zv. Osibov Antun 1828, Zlodre Antun Mate 1817, Zlodre Mato Ivana 1827. **KLOBUČAR:** Benedetto Ivan Krstitelj 1828. **BOJADISARI:** Krstulović Tomo 1825, Zelić Andrija 1819. **POSTOLARI:** Arbanašić Luka 1825, Barić Antun Antuna 1817, Bernardi zv. Manzoni Mato 1820. i Petar 1806, Biuk Ivan 1821, Božić zv. Žutonić (Xutonic) Nikola 1818, Dević Antun 1825, Dondi Jakov ml. 1822. i Josip 1811, Fedi Petar 1820, Marasović Mihovil 1826, Minar Ivan 1820.⁷⁾ **Petras Dujam 1826, Plazibat Filip 1828, Stella Nikola 1821, Tudorić Mato Mate 1817, Zalbinato Andeo 1825. BRIJAČI:** Cind Antun 1823, Fedi Juraj 1828. **TISKAR:** Demarchi Ivan 1815. **SOBOSLIKARI:** Belotti Dominik 1828, Stella Luka Andrije 1828. **KONOPARI:** Giustini Ivan 1825, Jakaša Stjepan 1826.

OBRTNICI nepoznate struke: Alujević Mato 1828, Andreis Celestin 1809, Franjo 1802, Ivan 1821, Mato zv. Staljar (Stagliar) 1808 i Šimun 1805, Antičić Ivan 1805, Arbanašić Dujam 1822, Jakov 1798. i Nikola 1810, Aquila Ivan 1815, Aržić Antun 1826, Bakotić Ivan 1806, Jakov 1816. i Stjepan 1812, Baldasar Ivan Krstitelj 1822. i Jakov 1808, Barić Lovro 1823, Petar 1810. i Vicko 1815, Bašić Luka 1808, Bastagna Jakov 1804, Bastia Šimun 1812, Bastunović Franjo 1803, Juraj 1810. i Petar 1798, Bianchi Josip 1825. i Leonardo 1820, Bigliani Dominik 1806, Bilinić Ivan 1797, Pavao 1799. i Stjepan 1797, Biloschi Deziderij 1817, Bisazza Josip 1797, Bogunović Petar 1797, Bolani Špiro 1824, Bonačić Ivan 1827, Borovčić zv. Kurir Juraj 1828, Božić Antun 1801, Brossoli Antun 1801, Bugar (Bugarin) Antun 1817, Bui Antun 1805. i Pavao 1817, Bukovac Martin 1825, Buljan Petar 1809, Burić Lovro i Vicko 1818, Burović Nadalin 1822, Caligheri (Calegan, Callegari, Caligari) Antun 1797, Petar 1801, Stjepan zv. Brešan (Bressan) 1811. i Tomo 1810, Candia Santo 1808, Carminati Ivan Krstitelj 1826, Cassinotti Josip 1821, Cingria Ivan 1811, Cipci Dujam 1798, Confalognieri Ivan

Krstitelj 1811, Cordella Karlo 1824, Čulić zv. Dragon Ivan 1817, Marin 1797. i Martin 1797, Čulić zv. Perazić (Peračić) Jakov 1814, Čulić zv. Vickota Šimun 1827, Čulić Marko 1822, Mato Damjana 1815. i Mato Stjepana 1802, Dadić Petar 1816, Delić Ivan 1801, Dević Nikola 1826. i Pavao 1826, De Zorzi Ivan 1816, Dikličić Kuzmanić Luka 1829, Dobrović Ivan 1814, Dondi Jakov st. 1809, Dragičević Rok 1812, Dragojević Antun 1801. i Bare 1803, Dujmović zv. Martaca Antun 1797. i Petar 1822, Duplančić Mato 1817, Ergovac Luka 1802, Fimicio Filip Vicka 1821, Finetti Pavao 1802, Fornelini Ivan 1825, Franchini Dujam 1799, Franić Antun 1800, Galasso Ivan Krstitelj 1799, Gardolia Luka 1809, Gargurina Josip 1828. i Mato 1801, Gašparović zv. Rebac (Rebaz) Andrija 1800. i Antun 1800, Gianchetto Ivan 1822, Giustiniani Ivan 1804, Glavinović zv. Bure Petar 1823, Goić Marko 1806, Gramaticopolo Vicko 1818, Granić Antun 1811. i Mato 1828, Grigillo Franjo 1825.

Ivačić Ivan 1825. Jakaša Franjo 1803, Jelavić Antun 1809, Jelčić Karlo 1828. i Pavao 1814, Juradinović zv. Sućuranin (Suchiuranin) Ivan 1799, Jurjević Tomo 1800, Kalinić Mato 1808, Katalinić Anđeo 1820, Antun 1822, Ivan 1825. i Mato 1797, Kaliterna Ivan 1828. i Jakov 1810, Kinkela (Chinchela) Ivan 1821, Koščina (Coschina) Ivan 1799, Josip 1818. i Pavao 1826, Klišić Ivan 1797, Kragujević Mato 1825, Krstulačić (Carstulacich) Šimun 1797, Kulišić Alvis 1800. i Franjo Alvisa 1805, Kuparić Špiro 1824, Labia Franjo 1805, Laura Antun 1828, Licini Ivan 1800, Ligutić Tadija 1797, Lisičić Antun 1806, Grgur 1817, Ivan 1806, Josip 1797, Mato 1799, Nikola 1802, Pavao 1797, Petar 1804, Stjepan 1804. i Tomo 1798,⁹⁾ Lucatelli Ivan 1815, Lučić Ivan 1802, Lupi Josip 1815, Magnaca Šimun 1823, Mandić Mato 1811, Manger Antun 1822. i Ivan 1797, Marasović Luka 1799. i Nikola 1826, Marchi Petar 1797, Marčior (Marčia) Antun 1808, Mravčić Jerolim 1823, Marić Antun 1823, Franjo 1827. i Josip zv. Rude 1797, Marinić Kragić (Marinov) Petar 1803, Maroli Mato 1823, Martinić (Martinčić) Stjepan 1797, Marušić Marjan 1818, Masović Marko 1799, Matošić Ivan 1818, Jakov 1808. i Tomo 1826, Mazzetti Gaetan 1810, Meštrovčić Marko 1826, Milić Petar 1822, Misdari Jakov 1817, Mladinec Dujam 1799, Mlinar Antun 1826, Montano Franjo 1823, Morić Petar 1799, Mutarello Franjo 1821, Ivan 1823. i Marko 1815, Mužinić Dujam 1815, Novak Mato 1828, Grdulj Martin 1815, Ozretić Antun 1828.

Paranzan Batista 1802, Pavišić Antun 1828, Perišić Antun 1821, Perlain Karlo 1808, Pervan Ivan 1811, Radeljak Barnaba 1804, Rađa Mario 1926, Radić Marko 1799, Radojević Antun 1820, Raić Mate 1800, Reić Antun 1799, Reić zv. Malaz Juraj 1812. i Tomo 1802, Relić Marko 1800, Renić Mato 1826. i Pavao 1800, Ružić Antun 1822. i Blaž 1828, Salisan Anzolo 1797, Salvi Luigi 1819, Salvesani Anzolo 1812, Sarolia (Sorolia) Luka 1805, Savo Ivan 1798, Dominik 1813. i Dujam 1813, Scipioni Petar 1797, Scua Luka Ivana 1801, Spagnol d'Corin Mihovil 1816, Stella Andrija 1820, Suić zv. Mikica (Michizza) Antun 1826, Bartul 1809, Damjan 1802, Nikola 1803. i Petar 1797, Sumić Ivan 1817, Šantić Tade 1810, Šarić Marin 1814, Šegvić Mihovil 1825, Škarišić zv. Žakan (Xacan) Antun 1799, Škojar Nikola 1824, Šore Luka 1800. i Nikola 1815, Tanci Antun 1815, Tangar Lovro 1825, Tartaglia Karlo 1801, Terremoto Mato 1801, Tomas Andrija 1823, Tomašević Ivan 1799. i Petar 1818, Tomić zv. Kurtelačić (Curtelacich) Šimun 1800, Topić Antun 1823, Ivan 1827, Josip 1797. i Vicko 1826, Ugrinović-Ugrin zv. Markić (Marchich) Mato 1800, Valenti Ivan 1828, Vališić (Valissich) Andrija 1806. i Mato 1797, Valle Antun Antuna 1821. i Dujam 1823, Vesanović zv. Dvornik Mato 1797, Vlajčević Josip 1797, Voltolini Jakov 1818, Vukavović Marko 1819, Zanelli Nikola 1828, Zečević Franjo 1805. i Nikola 1799, Zekić (Zechich) Špiro 1824, Zlodre Jakov 1828.

I doseljenici iz drugih mjesta na obali, otocima i zaleđu bavili su se u Splitu raznim obrtima. Tako su ZIDARI: Mladinov Josip, otok Šolta 1817, Macanović Ignacij, otok Brač 1817, ZLATAR: Ferro Nikola Valentina, Supetar 1817, KOVAČI: Jurko (Giurco) Josip, Vojnići kod Tjarice 1820, Livaković zv. Pokelinac (Pochelinaz) Jakov, Trogir 1828, Murvar Kristofor, Rab 1826, Franzini Tomo, Zadar 1823. PUŠKAR: Pešić Dominik, otok Brač 1826, SEDLAR: Marjanović Ivan, Sinj 1820. BAČVARI: Bisazza Antun Josipa, Brač 1797, Kinkela Franjo, Kastav 1820, BRODOGRADITELJ: Katalinić Anđeo, Trogir 1825, SOBOSLIKAR: Bašić Ivan, Kornati 1828. KROJAČI: Bonnano Antun, Visana 1827, Ferrari zv. Svizzero Antun, Zadar 1817, Karnetić Šimun, Šibenik 1825, Milić zv. Baghetta Petar, Trogir 1810, Vitali Ivan, Stari Grad 1828, te POSTOLARI: Ančić Stjepan, Hvar 1822, Andrić Mato, Kaštel-Lukšić 1825,

Bertičević Petar, Mirca 1826, Galli Franjo, Makarska 1824, Kovačević Marko, Makarska 1821, Lučić Josip, Fianona 1824, Marinković Ivan, Komiža 1825, Sbisla Mato, Rovinj 1818, Taracca Mato, Rijeka 1827, Tajafarro Vicko, Kotor 1825. Obrtnici su nepoznate struke: Beroš Ivan, Brač 1826, Marisaljević Jakov, Čaporice 1825, Grimani Antun i Luigi 1822, 1826, te Borcebi Antun, Hvar, Kovač Nikola, Kaštel-Sućurac 1824, Mikoković Šimun, Lopud 1828, Đorđević (Giorgevich) Juraj, Makarska 1822, Rizzi Franjo, Šibenik 1822, Guerrieri Nikola, Škrip 1799, Bašić Antun, Trogir 1827, Arbanašić (Arbanas) Jakov i Mato, Vis 1797, 1799.

I više obrtnika iz drugih zemalja našlo je kruh u Splitu i bavilo se nekim obrtima. ZIDAR: Pagani Franjo Franje, Milano 1827, PUŠKARI: Prezzi Dominik, Mantova 1818, Finicio Filip, Rodi 1820, KOTLARI: Montano Bartul, Mergozzo 1825, Polaco Luigi, Trst 1827, DRVODJELAC: Conzani Ivan, Trst 1827, KROJAČI: Back Antun, Graz 1828, Negretti Luigi i Pivotti Pavao, Cremona 1827, 1828, KLOBUČAR: Pisani Ambroz, Milano 1822, POSTOLARI: Barbieri Antun, Parma 1804, Minar Ivan, Švicarska 1820, Fisser Petar, Trst 1827, Blai Ivan Krstitelj, Udine 1822, Lella Luigi, Verona 1807, BOJADISAR: Cordella Karlo, Belluno 1824. TISKAR: Olivetti Ivan, Trst 1827, a obrtnici nepoznatih struka: Lavandes Ivan, Francuska 1822, Taleschini Andrija, Friuli 1819, Trevisan Ivan i Zuliani Franjo, Padova 1810, 1800.

Prema ovim podacima u razdoblju od 1798. do 1828. godine u Splitu su radili obrtnici:

	domaći	doseljenici	stranci	ukupno
BAČVARI	3	2	—	5
BOJADISARI	2	—	1	33
BRIJAČI	2	—	—	2
BRODOGRADITELJI	2	1	—	3
BRUSAČ	1	—	—	1
DRVODJELCI	6	—	1	7
KLOBUČARI	1	—	1	2
KOTLARI	1	—	2	3
KONOPARI	2	—	1	2
KOVAČI	10	4	—	14
POSTOLARI	16	10	5	31
PUŠKARI	2	1	2	5
SEDLARI	1	1	—	2
SOBOSKLIKARI	2	1	—	3
TISKARI	1	—	1	2
URAR	1	—	—	1
ZIDARI	31	2	1	31
ZLATARI	11	—	—	12
NEPOZNATE STRUKE	243	13	4	259
ukupno	352	40	22	406

Dva rijetka zanimanja svakako su majstor za popravak razbijenih majoličnih tanjura i zdjela, koji su se upotrebljavali u domaćinstvima. Zbog neimaštine i štednje takvi predmeti vezivali bi se tankom žicom i ponovno bi bili upotrebljivi barem za suhu hranu, pa ih još i danas ponegdje nalazimo kao sjećanje na to davno prošlo vrijeme. U Splitu je takav majstor poznat pod imenom »conzapiatti« bio Franjo Allesandri iz Brescie, a spominje se u matičnim knjigama između 1817. i 1820. godine. Ovaj majstor nije imao svoje radionice, već je s kolicima obilazio ulice grada, sakupljao razbijene predmete, popravljao ih i vraćao vlasnicima.⁸⁾ Drugo rijetko zanimanje bilo je zacijelo vrtlar, jer se kroz spomenuto razdoblje samo jednom i to 1828. godine spominje jedan i to

Josip Salmia iz Padove, a gdje je i kod koga radio nije poznato. Da su to bila rijetka zanimanja vidi se i po tome što su se njima bavili stranci.

Da li je to pravo stanje obrtničkih usluga u Splitu teško je utvrditi gotovo što nisu poznate sve struke, a potom se i ne zna tko je bio vlasnik radionice a tko samo radnik. U pomanjkanju drugih izvora matične knjige ipak pružaju barem približnu sliku obrtničke djelatnosti u tom razdoblju u gradu od pada Mletačke Republike, preko prve austrijske uprave, vladavine Francuza i početka druge austrijske uprave koja će potrajati gotovo puno stoljeće.

Poznata je i djelatnost u prehrambenoj, ugostiteljskoj i trgovačkoj struci, a tim poslom bavili su se:

MESARI: Ajduković zv. Šeste Andrija 1820, Bego Dujam 1820, i Mato 1824, Borčić Dujam 1819, Butorović Petar 1820, Despalatović zv. Rataj Antun 1827, i Karlo 1828, Glavinović zv. Bure Bože 1826, Mato 1818, i Natal 1822, Jelić Josip 1821, Laura Marin 1824, Lisica Ivan 1827, i Marko 1826, Novak Marko 1826, Piplović Marko 1824, Poduje Franjo 1822, Reić Lovro 1828, Šore Antun 1799, Terzić Ivan Mate 1817, Tomić Antun 1823, Ivan 1826, Mato 1819, i Nikola 1827, Vrdoljak Jakov 1819. PEKARI: Cominotto Ivan 1819, Leonard Franjo Češka 1806, Marnić Jakov Hrvatska 1826.

Ugostiteljska struka spominje se pod nazivom »oste« i »locandiere«, a vlasnici su većinom doseljenici s obale ili iz Dalmatinske zagore, ali i jedan stranac, dok su samo dvojica Splicići.

GOSTIONIČARI: Bašić Grgur, Prugovo 1821, Cokić Špiro 1821, Čerina Mihovil 1818, Deliće Nadalín, Konjsko 1824, Farchin zv. Chiochiza, Tijesno 1821, Fiorentù zv. Balocco, Venecija 1824, Jubić Antun, Muć 1823, Lete Franjo, Kaštel-Sučurac 1824, Miljas Mato, Šibenik 1826, Muljačić zv. Bajo, Kaštel-Kambelovac 1821, Pandža Mato, Konjsko 1825, Pivac Martin, Podgora 1823, Škoro Šimun Bršanovo 1828, Tarlić Andrija, Vrlika 1818, Topić Ivan, Lećevice 1826, Vušković Marko 1822. KUHAR: Tansić Ivan 1821.

Trgovačka struka naziva se »mercante«, »mercadante« i »negoziante«, no oni ovise o zapisivaču jer se ista imena spominju godinama pod svim tim nazivima i nije moguće poitanje odrediti kojom su se vrstom trgovine bavili pojedinci. Uz Splicićane u gradu trguju i pojedinci iz obalnih mjesta i Dalmatinske zagore. TRGOVCI: Albieri Špiro 1819, Alfirević (Alfirovich) Antun, Kaštel-Sučurac 1810, Barač Antun, Muć 1818, Barić Ivan 1827, Bassa Mato 1826, Benzon Antun, Vranjic 1821, Bertolini Antun, Dubrovnik 1818, Chita (Chitin) Luka, Kaštel-Stari 1809, Cotić Koštre Ivan 1824, Dobrić August Kaštel-Noví 1826, Ećim Franjo, Sitno 1821, Franić Antun, Sinj 1821, Garle Ivan 1828, Gliković zv. Petrina Antun 1826, Gospodnetić Ivan 1826, Jelačić Nikola 1824, Juričić Antun 1821, Kamber Petar, Rudo 1817, Koštre Jakov 1816, Marangunić Josip, Milna otok Brač 1817, Marasović zv. Dugopojac 1826, Masovčić Ivan 1819, Milesi Ivan 1825, Moscovita Luka 1826, Paparella Izidor 1819, Peršen Mato, Šibenik 1819, Petričić Mato, Sinj 1826, Petrović zv. Imbro Luka 1823, Picazza 1818, Radman Nikola, Vrlika 1826, Raić Jakov 1826, Ševeljević Dujam, Makarska 1819, Šilović zv. Sale Mato 1819, Šilović Tomo 1825, Tecilazić Špiro 1821, Todorčić Marin 1820, Zupar Antun, Lovran 1818.

Prema tome u Splitu djeluju od 1797. do 1828. godine:

	domaći	doseljenici	stranci	ukupno
GOSTIONIČARI	2	13	1	16
MESARI	25	—	—	25
KUHAR	1	—	—	1
PEKARI	1	1	1	3
TRGOVCI	24	29	2	84
UKUPNO	53	29	2	84

Pomorci se spominju pod nazivom »Paroni« ili »paruni« — zapovjednici ili vlasnici brodova, mornari kao »marinajo«, »marinaro«, »maritimo« i »navigante«, a uz njih je zabilježeno i nekoliko ribara. Uz domaće stanovnike u Splitu se spominje nekoliko stranih pomoraca i ribara. Godine 1799. nalazimo dva Grka paruna Anziola i Nikolu samo uz napomenu »Greco«, a budući da su u gradu samo kumovali na krštenjima, vjerojatno su svojim brodovima dolazili u grad samo povremeno. U Splitu se u razdoblju od 1797. do 1828. godine spominju:

PARUNI: Arbanašić Nikola 1811, Babarović Franjo, Milna 1798, Bonfichi Nikola 1825. i Pavao 1804, Brajević zv. Vujica Dujam 1814. i Pavao 1805, Cappana Ivan 1805. i Salvator 1820, Dalla Monte Vicko 1806, Damata Mihovil 1814, Damjanović zv. Mlade 1799, Davanzo Antun 1797, Delia Josip 1799, De Squeri Severio 1810, Dorelli Alviz, Drelje Pavazza Antun 1809, Šimun Fio i Mato Gliković reč. Petrina 1810, Grgurina Nikola 1819, Inchiostro Alviz 1798, Jelaska Antun 1811, Lušić Franjo 1821, Marasca Petar, Rovinj 1810, Marinović Pavao 1823, Meštrović Petar 1817, Moretti Felice 1798, Paparella zv. Maddalena Šimun 1802, Peresa zv. Markovina Marko 1817, Petrina Luka 1814. i Mato 1814, Piperata Krtitelj 1823, Razmilović Franjo 1820, Righetti Nikola 1801, Romani Mihovil 1805, Rosandić Antun 1817, Tomadelli Ivan 1819, Tomić Antun 1799, Mato Vušković 1820, Zech Stjepan 1822. i Zlodre Franjo.

MORNARI I POMORCI: Aljinović Mihovil 1824, Angelović Marko, Korčula 1822, Bagat Marko 1822, Baras zv. Slatinjac Franjo 1824. i Jakov 1824, Barkojević (Barković) zv. Pesnjardo Bartul 1825, Franjo 1827, Ivan 1820, Luka 1822. i Miho 1822, Borčić Martin 1819, Bressa Marko, Omiš 1826, Brajević več. Vujica Antun 1820, Caffieri Marjan, Nita kod Napulja 1822, Cotić zv. Koštre Franjo 1824, Ivan 1826. i Petar 1820, Čović Martin, Poljica 1825, Dadas Petar 1825, Damata Bernard 1826. i Josip 1819, Damjanović zv. Mlade Luka 1821. i Mihovil 1827, Derossi zv. Rapetta Dominik, Trogir 1818, Devivi Augustin 1820. i Ivan 1826, Dussi Mihovil, Dubrovnik 1827, Jakasović Antun 1828, Jelaska zv. Drelje Dujam 1823, Karamatić Stjepan, Plina 1820, Kuzmić zv. Bekin Lovro 1828, Marasović Vicko 1827, Martinis Josip 1824, Matejević Antun 1827, Nižetić Nikola, Selca 1825, Pantaleone Grgur, Zadar 1828, Paparella Paško, Molfetta 1822, Pavazza Jakov 1825, Pavlović Antun 1821, Peresa reč. Markovina Antun 1820, Perović Antun, Arbanasi 1828, Petrina Stjepan 1828, Pierotić Petar 1824, Plepel Antun, Kaštel-Sučurac 1823, Protić zv. Pastorella Ivan 1819, Puizina zv. Petrić Petar 1828, Radić Ivan, Pučišće 1825, Rampero Josip, Scylla 1817, Rass Antun 1821, Razmilović Josip 1820, Rosandić Antun 1819. i Ivan 1826, Salvani Franjo, Apulija 1822, Scara Nikola 1825, Sirišević Marin 1825, Slugo Pavao 1824, Spudičević zv. Tomić Mato 1828, Stolica Andrija 1822, Šilović zv. Škaričić Antun 1828, Tomić Franjo 1816, Troccoli Donat, Bari 1821, Vušković Mato 1826, Zec Stjepan 1816, Zlodre Franjo 1824. KORMILAR: Marinetti Ambroz 1810. RIBARI: Ballastiar Gaetan, Modu kod Napulja 1820, Borovčić Kurir Juraj 1820, Brajević zv. Vujica Filip 1927, Budić Ivan 1819, Dadas Stjepan 1816, Devivi Špiro 1824, Gorizio Jakov, Venecija 1817, Jerčić Tadija, Jesenice 1819, Lušić Ivan, Makarska 1817, Radman Ivan, Maslinica 1819, Sbsa Jakov, Rovinj 1822, Smoje Šimun 1826, Zantunović Kristofor, Komiza 1825, Vušković reč. Remetin Marko 1820.

Prema tome u Splitu su se bavili pomorsko-ribarskom djelatnošću u razdoblju od 1797. do 1828. godine:

	domaći	doseljenici	stranci	ukupno
KORMILAR	1	—	—	1
MORNARI I POMORCI	46	12	5	63
PARUNI	35	2	2	39
RIBARI	7	4	2	12
UKUPNO	89	18	9	115

Posljednji dani velike mletačke države gotovo i nisu vidljivi u matičnim knjigama, jer one u to vrijeme i nisu mnogo obraćale pažnju na pojedina zanimanja, već su se samo zapisivali osnovni podaci koji su se sastojali od imena i prezimena te imena roditelja i kumova. Tu i tamo bilo je zabilježeno porijeklo a rijetko zanimanje. Najčešće su zabilježeni obrtnici, dok su ostali zapisani samo ponegdje. Tako se 1797. godine spominje Nikola Barozzi, posljednji knez kojeg je imenovala Venecija u Splitu. Godine 1798. zabilježen je već za austrijske uprave tajnik Antun Barchino, ali gdje je radio nije poznato, te slijedeće godine Vicko Picciolatosa sa zvanjem administratora ekonomije (*ministro economico di questa città*). Od državnih činovnika iz tog doba još se spominje 1802. godine gradonačelnik Nikola Grisogono, 1801. godine vicekonzul Michiele Zonna i konzul Pietro Ballacosta, obojica iz Kraljevine Dviju Sicilija.

Za vrijeme francuske uprave spominje se kao komandant grada pukovnik Dujam Grisogono, domaći sin, a kao kum na vjenčanju 1807. godine Vicko Dandolo, generalni providur za Dalmaciju.¹⁰ Iste godine splitski gradonačelnik je dr. Jakov Cindro, 1811. godine Petar Alberti, a 1812. godine nalazimo u Splitu kao kuma načelnika Muća Petra Cambija. Na čelu splitskog okružja spominje se 1808. godine Vicko Cristianopoli, zvanje »comisario« imaju 1806. godine Andrija Apostoli i 1807. godine Antun Daudibert, a Andrija Costau je pomoćnik činovnika civilne uprave. Godine 1812. Alois Gon je komandant grada, a 1813. godine spominje se upravitelj pokrajine Reboul Serainbonnet i pokrajinski inspektor Ivan Krstitelj Matgeèe, kojemu se te godine u Splitu rodio sin Cezar. Godine 1807. u Poreznom uredu radi Andrija Krušević, a 1811. godine direktor pošte u Splitu je Filip Ollandini, koji je došao iz Sarzane. U Carskoj carinarnici (*Dogana imperiale*) rade 1811. godine Antun i Juraj Mangier, a carski blagajnik (*pagator imperiale*) je Ivan Antun Falcon. Prisjednik u općinskoj upravi 1809. godine bio je Joip Goriso, koji se 1825. godine već za druge austrijske vladavine spominje kao tajnik općine, a jednako tako i Valentin Salustio Addobati radi kao pravobranioac, na toj dužnosti nalazi se i 1827. godine. Dolaskom francuskih vlasti u Splitu je osnovan Tribunal — prizivni sud i prva instancija za kriminalne i civilne procese, a na čelu su ma bili 1808. godine dr. Marko Pavišić i 1811. godine dr. Jerolim Bajamonti. Kao suci spominju se 1806. godine Dominik Garanjin, koji je 1808. godine postao generalni administrator za dvije pokrajine Dubrovnik i Kotor, zatim se te iste godine spominju suci Josip Antun Vusio i Lovro Dudan i 1811. godine Vittorio Amadeo, dok je 1808. mirovni sudac bio Franjo Rosignoli.

Godine 1800. u lučkoj kapetaniji radi Franjo Sartago, a 1807. godine na čelu kapetanije je Antun Koludrović. U policijskoj upravi 1801. godine spominje se Karlo Strazza, 1803. podnarednik Antun Fanin, kaplari Josip Emanuel Borsani 1801. godine, Karlo Calvi 1804. godine i Ivan Josip Rossi 1805. godine, a policijski vojnici su 1799. godine Filip Zibra iz Milana, 1801. godine Josip Lucchi i Josip Marković, 1804. godine Gašpar Gentilini i Antun Perruggini, te slijedeće godine Antun Calegari i Jakov Manzoni. Za francuske uprave zabilježeni su 1806. godine vojnici (*soldato di polizia*) Carlo Gulli i Antun Pirolla, 1808. godine policijski poručnik Josip Bezzo

i sljedeće godine Mihovil Filipelli, dok se u žandarmeriji spominje 1811. godine poručnik Ivan Krstitelj Fremò.

Do dolaska Francuza u Splitu je postojala samo osnovna škola, a 1807. godine uredbom novih vlasti osnovana je gimnazija, ali prosvjetni radnici nisu zabilježeni za to razdoblje u matičnim knjigama. Samo se 1798. godine spominje Angelo Dalla Decima, profesor iz Padove, ali po zapisu nije jasno da li je radio u Splitu ili je samo tu privremeno boravio.

Od glazbenika spominje se svećenik Antun Alberti, kapelnik i član poznate splitske plemićke obitelji, koji je umro 1804. godine, te glazbenik Federik Visetti i 1825. godine organist i glazbenik Josip Gasparini.¹¹⁾

Prema francuskim izvještajima zdravstvena služba u Splitu bila je početkom XIX stoljeća loše uređena, a bolnica se nalazila u krajnjoj bijedi i u neprikladnim prostorima.¹²⁾ Godine 1797. u Splitu radi gradski fizik Mato Gioanizzio, sljedeće godine spominje se dr. Jakov Mirković Žarković, kirurg, fizik i opstetričar civilne i vojne bolnice, jedan od osnivača medicinskih studija u Dalmaciji,¹³⁾ a te godine spominje se i liječnik Franjo Antoni. U Splitu je djelovao i radio kao liječnik dr. Julije Bajamonti, istaknuta ličnost tog vremena, skladatelj i pisac, koji je umro u prosincu 1800. godine u dobi od samo pedeset i šest godina života.¹⁴⁾ Te iste godine spominje se dr. Luigi Gax, 1802. vojni kirurg Enrico Petner i dr. Mato Canalli iz Burana, a sljedeće godine dr. Nikola Rendić, koji je 1825. godine bio i upravitelj splitskog lazareta.¹⁵⁾ Godine 1806. zabilježeno je ime dr. Ante Katića i dr. Angela Fraria, koji je poslao izvještaj generalnom providuru za Dalmaciju Vicku Dandolu o stanju zdravstva grada Splita, ali on će i nakon odlaska Francuza raditi u Splitu sve do 1820. godine. Sa francuskim vojnim jedinicama dolaze u Split i liječnici, pa se tako 1806. godine spominje liječnik Ivan Ruchel i kirurg Petar Greth, sljedeće godine dr. Juraj Dudan, dr. Marko Foscolo i dr. Jakov Marcochia, a njihova se djelatnost proteže sve tamo do prve četvrtine prošlog stoljeća. Godine 1808. spominje se Kristofor Zeler, kirurg Pete regimente, fizik u vojnoj bolnici Ivan Krstitelj Scei, te vojni liječnici Ivan Nikola Selly i dr. Karlo Antun Lanza. Ovaj istaknuti liječnik rođen u talijanskom mjestu Roccasecca i veliki ljubitelj starina ostat će u Splitu i nakon odlaska francuskih vlasti. On će prvi započeti iskapanja solinskih spomenika i sabirati arheološke predmete, a 1820. godine postao je i prvi ravnatelj splitskog Arheološkog muzeja.¹⁶⁾ Godine 1808. rodio mu se u Splitu sin Frano, koji će također postati liječnik, ali i arheolog te ravnatelj Arheološkog muzeja u Splitu od 1863. do 1872. godine. Također je iskopavao u Solinu te napisao više rasprava o splitskim i solinskim spomenicima. Godine 1809. spominje se vojni kirurg jedanaeste regimente Bartul Rureinsam, a između 1811. i 1831. godine okružni fizik dr. Luka Castelli.

Među bolničkim osobljem za francuske uprave spominje se 1807. godine Saint-Claude Roustan kao bolnički ekonom, a već sljedeće godine kao upravitelj, 1809. godine zabilježen je Simon Argente kao »generale degli spedali«, a 1810. godine spominje se novi upravitelj vojne bolnice Petar Maupas iz Pariza. Godine 1800. zabilježena je i primalja Antica Oratto.

Od zanimanja se još spominju 1798. i 1813. godine dr. Franjo Tomaseo i dr. Josip Gasparoni, vjerojatno pravnici ili advokati, jer uz njihovo ime nije zabilježeno potanje zanimanje. Zatim se spominju svećenici, i to: 1798. godine Batista Beltrame, 1800. godine Ivan Cvitanović iz Omiša i Marko Mandalinić iz Kostanja, te kanonici dr. Aleksandar Tomaseo i Ivan Lisičić, 1801. godine Ivan Antun Episcopulo, 1803. godine Franjo Mistruzzi još i s nazivom conte, 1804. godine Lovro Sirišćević i Dujam Katušić iz Zvečanja, sljedeće godine umro je Ivan Cippico, 1806. godine Šimun Karcatović iz Ostrovice i Petar Čulić, 1807. godine umro je splitski biskup Lelio Cippico, trogirski plemić, 1808. godine kanonik dr. Marin Ergovac, 1809. godine Antun Triali i Vicko Petrić zv. Puizina, te dvojica svećenika iz Jesenica Antun Pavličević i Petar Kadijić. Godine 1810. umrli su kanonici Josip Della Croce i Dominik Manola, 1811. godine spominje se dirigent zbora stolne crkve svećenik Ivan Jeličić, 1812. godine kanonici Franjo Gioanizzio i Franjo Aljinović, a 1813. godine Pavao Čulić i kanonik Stjepan Ivančić. Sljedeće godine spominju se svećenici Ambroz Candido i Petar Mijanović iz Poljica, 1816. godine Nikola Dražić Guleni, Petar Duplančić i kanonik Josip Koić, 1818. godine Nikola Dvornik, Augustin Galasso, Pavao Lisičić i kanonik Dominik Gioannizzio, 1819. godine Josip Bianchi, 1821. godine Pavao Fradelić, 1822. godine dr. Antun Tolčić kanonik, 1823. godine Juraj Lisičić, sljedeće godine kanonici Karlo Bajamonti i Andrija Meneghetti, te svećenik Petar Perić, 1826. godine kanonik Nikola Didoš, 1827. godine Ivan Vlahović 1828. godine Jerolim Mijačić, a profesor na gimnaziji bio je svećenik Špiro Tadić koji je umro 1826. godine. Od redovnica spominje se iz samostana sv. Arnira 1807. godine Marija Rajnerija Micheli i Šimica Markičević, te 1810. godine upraviteljica Matilda Toffoletti, iz samostana sv. Klare 1808. godine Marija Ancila Bersatić, 1811. godine Maroja Gertruda Grisogono, 1819. godine Klara Pavlović i 1828. godine Marija Benedikta Vlastò, iz samostana sv. Martina 1803. godine Domina Lušić, 1810. godine dominikanka Katarina Luić, 1813. godine novakinja Marija Balbi i 1828. godine Ruža Pavlović, te redovnice nepoznata reda Jela Bakotić 1812. godine, i Elizabeta Gorgomilla 1819. godine, a picokara je Margarita Šilić, koja je umrla 1820. godine. Godine 1801. umro je u Splitu otac Fedele, kapucin iz Zadra,¹⁷⁾ i pokopan u crkvi sv. Filipa, poznat kao pisac i propovjednik, te 1822. godine kapucin Antun, također bez zabilježenog prezimena, a spominju se još 1827. godine kapucin Lorenzo iz Verone i franjevac Šimun Rebić iz samostana na Dobrom.

Nakon odlaska Francuza i ponovnog dolaska austrijske uprave spominje se liječnik dr. Carlo Bignani,¹⁸⁾ koji je bio za francuske uprave profesor na medicinskom studiju liceja u Zadru 1819, dr. Petar Nutrizio Grisogono i dr. Andrija Mušetić 1820, dr. Mato Dudan 1821, dr. Andrija Definis 1826, dr. Juraj Sporer 1826, dr. Antun Pavlov 1826. i dr. Petar Marinković 1828, kirurzi 1816. Ivan Crist, 1819. Franjo Ksaver Kaligariović iz Istre i 1822. Luigi Karla Marcochia, čuvar bolnice je 1818. Juraj Cattani, farmacist 1826. Petar Passagnoli, a primalje 1820. Kata Bianchi i 1828. Domina Sirišćević.

Od prosvjetnih radnika spominju se profesori gimnazije 1822. Josip Wohinz i 1827. Stjepan Riboli; upravitelj osnovne škole 1828. je Silvestar Guina, učitelj Antun Borovčić Kurir, a podvornik Natal Matulović iz Šibenika. Naziv doktor imaju 1814. Josip Bonfio, 1815. Luka Bergelić, 1820. Vicko Vusio, Antun Riboli i Jakov Colombani, a 1821. Luka Chita. Prema sačuvanim podacima nije bilo moguće odrediti njihovo uže zvanje jer je u 19. stoljeću više struka nakon završetka školovanja dobivalo taj naziv. Zatim se spominje 1818. istaknuti arhitekt Vicko Andrić te inženjeri Ernesto de Justenberg 1824. i 1826. Karlo Richter, advokat je 1815. Antun Sarti, a notar 1827. Leonardo Bolis. Spominju se i gradonačelnici Splita 1819. Petar Cambi, 1827. dr. Leonardo Krušević i sljedeće godine Lovro de Alberti; općinski tajnik je 1828. Josip Gorisio, koji se 1809. spominje kao prisjednik, a općinski činovnici su 1824. Ivan Spoletti i 1826. Tomo Nikolić.

Spominje se i poglavar splitskog okružja Henrik Reha, poznat po jednom svom izvještaju u kojem opisuje prilike u Splitu i okolici.¹⁹⁾ Reha je u prosincu 1823. godine umro u dobi od oko četrdeset i jedne godine i pokopan je u samostanu na Poljudu gdje mu je već prije bila 1819. godine sahranjena i žena baronica Eleonora Koetzschau. Godine 1827. spominje se guverner čitave Dalmacije Franjo Ksaver Daynastes de Tomašić, a savjetnici su 1821. Ivan Krstitelj de Ponti, Josip de Scarpi i Juraj Tironi, 1823. Anastazij Dalla Decima, 1826. Jerolim Nani, 1827. Ivan Frapporti i 1828. Grgur Tironi, a povjerenici (komisari) bili su 1819. Antun Candido, Petar Cipci i Franjo Maričić, 1823. Josip Tommasini, 1825. Cesare de Cera, 1827. Mihovil Martellini i 1828. Gabrijel Ivačić. Tajnici okružja bili su 1820. Vicko Costacchi, 1823. Josip Rossi Sabatini i 1828. Federik de Vecchi, kancelisti su Antun Devidè 1819. i Ivan Giuppani 1827, prokurista 1827. Vicko Zavisch, kontrolor blagajne Demetrio diGiovanni 1820, te blagajnici između 1819. i 1826. Franjo Preiser, 1822. Filip Maskarić i 1827. Luigi Goasi, a okružni poslužnik je 1820. Luigi Goy.

Predsjednik suda bio je 1823. dr. Marko Pavišić, komisari 1825. Karlo Costantini i 1827. Blaž de Caboga, vjećnici 1820. Angelo Nani, 1823. Jakov Colombani i 1828. Martin Kalčić, suci su između 1810. i 1828. dr. Lovro Dudan, 1823. Ivan Rendić, te 1827. dr. Ivan i Lovro de Alberti, suci istražitelji su 1826. Stjepan Petković i 1827. Ivan Vlach, tajnik suda 1820. Ivan Dešković, perovođe 1821. Jerolim de Alberti i 1825. Ivan Antun Rendić Miočević, direktor sudske kancelarije 1827. Ivan Mattiassi, te kancelisti 1823. Šimun Gingali, 1827. Franjo Casotti i 1828. Josip Pavišić. Čuvari zatvora bili su 1818. Ivan Gross, 1822. Mato Rajačević, te 1827. Mato Dević i Ivan Hanocla, policajci Kosim Veselica reč. Vuleta 1822. i 1827. Federik Tometković, a sluga kod policije 1817. Antun Pavković.

Inspektor carinarnice bio je 1825. konte Dujam Grisogono, a činovnici 1815. Nikola Gramaticopulo, 1817. Ivan Petračić, 1824. Marko Cernović, 1826. Dominik Janković i Nikola Banchetti, 1827. Petar Rončević, te 1828. Andrija Zanoni, Ivan Fortunato, Franjo Kostanić i Aleksandar Vechietti. Pobirači poreza bili su 1820. Alieste Celotta i 1823. Antun Barač, a u Režiji soli i duhana radili su 1816. Franjo Maričić, 1822. Ivan Kitler, 1826. Ivan Dragojević i 1828. Antun Wichtenstein. U financijskoj upravi

bili su 1821. Mihovil Grubišić 1821, Ivan Gottner 1822, Šimun Malković, Ivan Vrleta, Nikola Škorić i Josip Rossi 1823, Luka Mitrović i Ivan Vušković 1824, Ivan Alberti i Jakov Veić 1825, Tomo Kević 1826, Grgur Peričić i Gabrijel Fredotović 1827, te 1828. Stjepan Aljinović. Činovnici u Lučkoj kapetaniji su 1821. Juraj Stokić i 1827. Konrad Barachi, na Pošti radi 1821. Stjepan Smachia reč. Osibov listonoša je Ivan Comminoto, činovnici bez potanijeg zanimanja su 1821. Mato Katičić i Ivan Mazar, 1822, Tomo Blašković, 1823. Antun Andor, 1826. Petar Galasso i 1827. Mihovil Giona; 1827. spominje se načelnik Imotskog Stjepan Jurić i njegov tajnik Tomo Torti, a 1802. spominje se i Pietro Ballacosta, konzul napuljske kraljevine.

Vojničke činove imalo je i više splitskih plemića i građana te stanovnika prigradskih naselja. Tako se spominju pukovnici 1808. Josip Vidović, 1813. umro je Stjepan Mazzucatto i 1820. spominje se konte Vicko Capogrosso, 1804. umro je major Franjo Cvitanović, a kapetani su 1797. Petar Radoani, 1798. Bračanin Nikola Hranotić, 1799. Franjo Babarović i Imočanin Mato Vladimiraić, 1801. Mato Stratimirović, Filip Paštrović i Bernardo Panica, 1802. Tomo Grisogono, 1803. Antun Bergelić, 1804. Luigi Nonveiller, 1818. Jakov Grančić i Petar Vecchietti, te 1825. Josip Razmilić i Ivan Suić. Naziv serdara imaju 1803. Antun Giovannizio, 1822. Ivan Maštrović iz Makarske, 1823. Petar Caralipeo i 1827. Ivan Jurić, a naziv Harambaše 1797. Pavao Britvić, 1798. Pavao Marušić glavni pomagač Jurja Antuna Matutinovića, pukovnika koji se vratio u Split nakon pada Venecije, 1801. Šoltanin Marin Blašković, 1803. Petar Ljubenkov, sljedeće godine Antun Čulić, 1805. Mato Koceić i 1809. Antun Čulić.

No nakon pada Venecije u Split dolaze najprije austrijske vojne jedinice, pa potom francuske i nakon pada Napoleona ponovo austrijske. Pripadnici tih vojnih formacija ostavili su traga u splitskim matičnim knjigama u ženidbama s domaćim djevojkama, rođenju djece, a više njih je i umrlo u Splitu. Neki od njih su nakon odlaska iz vojske našli posao u Splitu i tu se stalno nastanili, pa njihovi potomci još i danas žive na tom tlu. Tako se spominju pukovnici 1797. konte Antun Casimir i 1800. Marin Conti, 1797. major Josip Marchese, kapetani 1797. konte Ivan Beneditti, 1798. Marko Sikirić i Aleksandar Bezzo, koji se spominje u Splitu i 1818. godine, 1801. Josip Tonelli iz Verone umro je 1827. u Splitu, te Franjo Polovineo i Josip Sichirida, koji se kao Sikirić spominje još 1818. godine. Naziv brigadira ima 1798. Šimun Gaetan Mida, poručnici su 1797. Ivan Gorisio, Dominik Benvenuti i Karlo Mendi, 1799. Karlo Strazza, 1801. Marko Duoda, 1802. Konrad Sonemann, Petar Stella, Giosetta Ritter i Josip Stock, 1803. Josip Gandolfi, Ivan Ugrinović i konte Juraj Gritti, te 1805. konte Koriolan Cipico Paladini i Marko Antun Bašić, zastavnici su 1797. Antun Marija Gritti, 1798. Pavao Razmilović, Petar Lukić i Antun Siraulić i 1801. Karlo Molin, sergenti su 1797. Angelo Curti, 1798. Leopold Kunderinger, Ivan Adam Kummer i Wilhelm Morgenstern, 1803. Franjo Josip Mayer, 1804. Antun Fanin i 1805. Dujam Sirišćević, kaplari su 1797. Conrad Grenzal, 1798. Franjo Ilio (Gilio), Josip Andrić i Ivan Carniac, 1802. Ivan Kopf i Mihovil Najvert, 1803.

Germano Adange i Mato Kastalkić, te 1804. Josip Kaiser i Andrija Kleser, kadet je 1797. Mario Bergler, stručnjak za utvrde 1801. Ivan Priutz i trubač 1797. Diasper Karlo Bugnotti. Iz Češke, Moravske, Mađarske sjeverne Hrvatske i drugih austrougarskih pokrajina su vojnici: 1797. Ciraco Bicas, Jerolim Clai, Vicko Del Dota, Ivan Farmann, Vicko Ferrari, Florijan Godal, Vjenceslav Gotrisca, Antun Hinga, Andrija Jakonski, Josip Kalton, Antun Klinger, Pavao Lovisković, Antun Maschili, Ivan Medved, Juraj Munig, Andrija Pich, Stanislav Plaassa, Antun Sabiani, Mihovil Sassi, Ivan Silikovski, Ivan Smetach, Ulderik Srefar, Veit Sroka, Ivan Tascher, Franjo Tusch, Ivan Usclza, Ivan Ustiritski, Ivan Zarme, 1798. Ivan Borojević, Ignac Kochez, Stjepan Mailand, Lovro Mihalek, Mato Pinolić, Vicko Rossembacher i Josip Terlić, 1801. Josip Soreth, 1802. Carlo Calvi, Jakov Karlo Catonà, Felicio Depichio, Ivan Itner (Otner), Adam Salamon i Anzolo Spadoni, 1803. Tomo Fais, Vjenceslav Jonah (Gonach), Ivan Plazzer i Ivan Witmann, 1804. Ivan di Dio, Josip Moser, Pavao Plasinić i Federik Wolf, 1805. Mato Mayer i 1806. Franjo Pupcher.

Godine 1805. dolaze jedinice Napoleonove vojske, pa se tako spominju: 1806. generali brigada Petar Guillet, 1807. Teodor Lecchi (Locchi) i Franjo Teste; 1806. pukovnici Josip Bachela i Petar Miosilović te 1808. Antun Aitinger; 1807. zapovjednici bataljona Pavao Cristianopoli, Ivan Reitzenstein i 1811. Florijan Rossi; naziv vojnog komandanta ima

1805. Franjo Barderini; naziv komandanta oružja ima 1811. Petar Franjo Borisserot; oficiri 11. Regimente su 1808. Josip Lagarique, Denis Raucon i Franjo Reux te 1809. Petar Sayons; major je 1807. Ivan Montalcon; kapetani 1806. Fulcran Belar, 1807. Josip Boisac, Franjo Brossier i Franjo Miguel, 1808. Luigi Parmagioni, 1809. Antun Postolopulo i Ivan Rosani, 1810. Josip Covarde, 1811. Marko Parunović i 1813. Cesare Santa Croce; poručnici su 1806. Ivan Rossi i Konrad Somermans, 1807. Ivan Faure, Pavao Tomić i Ivan Vassia, 1808. Josip Andreotti, Ivan Krstitelj Blondel, Petar Rossi i Luigi Verzelon, 1809. Petar Bonincoratro, 1810. Petar Massot, 1811. Ivan Rosandić i 1812. Benedikt Sedmonić; vođa konjice je 1807. Lovro Suatz (Siuaz); zastavnik je 1807. Franjo Jurjević, sergenti su 1807. Karlo Faschiglioni, Mihovil Pelipilli i Mihovil Pirona, 1808. Ivan Karlo Delbirau, Juraj Garon, Filip Lascuax, Josip Margier, Ivan Franjo Pio i Jakov Zaneto te 1810. Ivan Milošević; kaplari su 1807. Petar Bondieux i 1808. Ivan Giacolli, te vojnici 1806. Ivan Argus, Petar Calmet, Luigi Dezeyn, Ivan Rubo Ivan Sangiorgio i Dominik Zoretti, 1807. Ciprijan Flamant, 1808. Ivan Agun, Borsamio Charogna i Franjo Grabeil, 1809. Josip Tabiskowitz i 1811. Petar Alors. Osim toga postojale su i razne vojne službe, pa je 1806. vojni komesar Josip Pili i njegov sekretar Petar Leroy; armijski inspektor bio je 1808. Petar Lesuè, ađutant vojnog okruga Ivan Jerolim Bosa; činovnik vojne pošte 1809. Hipolit Guion, a divizijski blagajnik 1808. Oktavije Mallet. Komandant kraljevske mornarice bio je 1811. Josip Rezza, poručnik fregate Josip Covarde i kormilar Andrija Castelan, a u vojnoj bolnici radili su 1807. Antun Trinchie, 1808. Claudio Roustan i 1812. Petar Gaugiran. Francuske vojne jedinice imale su i glazbu, pa je njen vođa bio 1807. Luigi Stjepan Didon, glazbenici

su bili 1808. Franjo Dirlend i Antun Pasier, 1809. Filip Geroy, Ivan Federik Offenmann, Stjepan Saber i Ivan Krstitelj Sausett, a bubnjari 1807. Jakov Lacroix i Dominik Vitali.

Nakon odlaska Francuza ponovo dolaze jedinice austrougarske vojske i nova uprava, pa se tako spominju u Splitu do 1828. godine: general Franjo Danese, pukovnici 1817. Ivan Alvis Medan (Madin) i 1827. Pavao Cristianopoli; major i komandant grada 1827. baron Ivan Karlo Hildprane; kapetani 1815. Tomo Messaros, 1816. Jakov Retz, 1819. Antun Diaz, 1820. Marcelliano Gallina, 1825. Kamilo Bragrio i Josip de Stella te 1828. Ivan Fedal i Antun Marolić Tomašić; poručnici 1814. Josip Andreotti, 1818. Ivan Pavao Zanoni, 1819. Lovro Sutić, 1821. Luigi Zanelli, 1822. Ivan Buratović i Josip Caranà te 1828. Ivan Blaskowski, Franjo Girardi i Ivan Lumiresch; zvanje oficira bez oznake čina ima 1814. Mato Pusilović; komandant Zopnika je 1822. David Malgrazzi; sergenti (narednici) su 1815. Ivan Komijačić i Josip Spresiski, 1816. Mato Mares, 1818. Sigismund Pociuli, 1821. Gašpar Biaschi i 1822. Nikola Corobaz (Curobassa), kaplari 1815. Ladislav Marian i Josip Stabicher, draguni su 1819. Ivan Grgurević reč. Bora, 1821. Jakov Duorschi, 1823. Ivan Baković, 1825. Josip Grgurević i 1827. Leopold Schrenk, vojni muzičar je 1818. Josip Lamperini, vojni konjušar 1823. Petar Sans, a vojnici su 1814. Marko Deanović, Petar Petar Derpa, Urban Kausler i Mihovil Rainović, 1816. Franjo Krinsner, 1818. Stjepan Ginzl, 1825. Stjepan Krga, 1826. Franjo Kellner i 1828. Josip Izrasch. Na brodovima austrijske mornarice spominju se 1815. pomorski oficir Josip Coward (Coard), poručnici na penici 1823. i 1825. Ludovik Sandri i Ivan Erzagh, zastavnici na brodu 1816. Leonardo Graziani i 1822. Mato Higgia, te 1828. mornar Karlo Pavazza.

Zabilježena je muška i ženska posluga ali i gospodari kod kojih su radili. Tako se u razdoblju od 1797. do 1828. godine spominje Margarita Jerčić u kući obitelji Grisogono, Ana Mairova u kući obitelji Mazzarelli, Ana bez zapisanog prezimena u kući Leandra Bolisa, Anđela Carrara, sobarica u kući obitelji Bergelić, Katarina Glavinović u kući obitelji Stjepana Čulića, Jela Čečuk iz Omiša, Ana Goluba iz Poljica, Katarina Rošić kod Antuna Domjanovića, Matija Barin kod majstora Antuna Dragojevića, Ivka Zečevića kod Franje Zečevića, Ivka Raić u Kući obitelji Komar, Magdalena bez prezimena kod Nikole Ivelia, Oliva Ivičević zv. Bubrigović kod Ivana Barača, Lucija s prezimenom Boxji kod braće Colonello, Ivka Vuković iz Duća kod majstora Petra Bastunovića, Lucija Mladinova kod Ivana Garle, Dujka Mišicina u samostanu sv. Klare, Jelena iz Podstrane u kući Blaža Devidè i njena mještanka Magdalena Franičević kod Jakova Peračića, Katarina Bolani, Katarina Dorić iz Biska, Lucija Drašković iz Solina, Petronila Lasić iz Dubrovnika, Ana Bauk iz Imotskog, Kata bez prezimena kod Antuna Aljinovića, Jerka Bavčević s otoka Šolte, Magdalena Metličić iz Škripa, Magdalena Majić, te Filomena Vegnerin iz Kaštel-Sućurca.

Od muške posluge spominju se Josip Mazzola, sluga kod kapucina, Andrija Radman iz Koprivna kod Antuna Ilića, Mato Miličević iz Poljica kod Stjepana Krstulovića zv. Opara, Natal Martinović iz Zadra, Antun

Bezina iz Prugova i Petar Galić iz Imotskog, te Jerko Dujmović. Kao nosači (fakini) spominju se Marin Politeo, Josip Bravo iz Venecije, Vicko Vangelista i Stjepan Senjanin iz Bosoljine.

Od rijetkih uslužnih zanimanja spominje se 1822. godine fijakerist Antun Markota.

Split je potkraj 18. i prvih godina 19. stoljeća bio težački grad ali je imao svoje obrtnike koji su zadovoljavali potrebe njegovih građana u pojedinim obrtnim proizvodima i uslužnim djelatnostima. Kao najveći grad u Dalmaciji bio je sjedište administrativne i vojne uprave, imao je bolnicu i škole. Obrtom su se uglavnom bavili domaći, uslužnim djelatnostima doseljenici iz okolice, a i u administraciji su radili većinom stranci i jedan dio domaćih školovanih ljudi, dok su advokati, prosvjetni radnici i liječnici većim dijelom bili iz ove sredine, a školovani na sveučilištima u Beču, Pragu te na Apeninskom poluotoku.

BILJEŠKE :

- 1) Knjiga vjenčanih 1782—1880, 1764—1815, 1800—1818, 1818—1826. — Knjiga rođenih 1791—1801, 1801—1810, 1811—1819, 1819—1826. — Knjiga umrlih 1773—1806, 1806—1827. Historijski arhiv, Split.
- 2) Proto Pio Dall'Aqua umro je u Splitu 1808. godine u dobi od oko 80 godina života i pokopan je u crkvi sv. Filipa. Gradio je oltar u crkvi Gospe od Rašelja u Zlarinu, a zajedno s bratom Vinkom oltare u župskoj crkvi u Klisu, u crkvi sv. Jurja u Zatonu, sv. Mihovila u Murteru i crkvi sv. Lovre u Šibeniku. K. Cicarelli — L. Katić — S. Traljić: Četiri barokna oltara u srednjoj Dalmaciji. Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 13, Split 1961, str. 276—280; K. Stošić, Sela šibenskog kotara. Šibenik 1941, str. 29, 184, 233, 248; J. Soldo, Samostan sv. Lovre u Šibeniku. Zbornik Kačić, god. 1, Split 1967, str. 49, 50, 90—92. — Franjo Franchini oženio se Solinjankom Barbarom Lujčić i 1822. godine rodio im se sin Antun.
- 3) Poznati splitski zidar i poduzetnik Antun Galasso umro je 1808. godine u dobi od oko 73 godine, njegovi sinovi nastavili su očev obrt, pa je Konstantin živio u Hvaru gdje se 1798. godine oženio, a sin Ivan radio je u Komiži gdje mu se 1844. godine rodila kćer. — N. Bezić Božanić, Zanatlije XVIII i XIX stoljeća u Hvaru. Izdanje Histoijjskog arhiva u Splitu sv. 10, 1980, str. 125. — Ista, Stanovništvo Komiže, Split 1984, str. 183.
- 4) Ignacije je član jedne od najistaknutijih graditeljskih obitelji u Dalmaciji 18. stoljeća, čiji je rodonačelnik bio njegov djed Ignacije po kojem je dobio ime, a sin je graditelja Ivana. Djelatnost ove obitelji poznata je na području čitave Dalmacije od Dubrovnika od Trogira, a spomenutom Ignaciju Ivanovom rodio se u Splitu 1826. godine sin Ivan i 1828. godine kći Anamarija u braku s Bračankom Jelenom Mikaić. C. Fisković: Ignacije Macanović i njegov krug. Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, 9, Split 1955, str. 198—268.
- 5) Godine 1826. oženio se zidar Tomo Rosandić Ivkom Popović Daghtetta. To je djed poznatog kipara Tome Rosandića, koji je i naslijedio njegovo ime.
- 6) Antun Bramberić oženio se 1824. Jakicom Katić ud. Josipa Brazzi, Ivan Čulić oženio se 1822. Lucijom Granić, Dujam Ivana Domjanović reč. Mlade 1823. oženio se Frankom Jeličić, Mihovil Ferro Valentinov iz Supetra oženio se 1817. Katom Maroli, Ivan Goić Vickov oženio se 1827. Marijom Tomičić ud. Jerka Suića, Marko Goić Vicka oženio se Lukricom, kćerkom mistra Petra Suića reč. Mikica, Petar Grigillo Ivana Krstitelja oženio se 1823. Anom Silović reč. Sale, 1819. oženio se Valentin Laghi Petrov Dominkom Fontana reč. Rabani, 1818. oženio se Jakov Nikole Mitrović reč. Lampa Jakicom Bandalović, Andrija Reić Mihovil oženio

- se 1821. Agatom Dragičević iz Omiša, a 1823. Petar Tomas Andrije, oboje zlatari, oženio se Margaritom Meschiz iz Trsta.
- 7) Ovaj postolar doselio se u Split iz Švicarske i pripadao je vjeri kalvina.
  - 8) N. Bezić Božanić: Svakodnevni život u Splitu između sedamdesetih i četrdesetih godina prošlog stoljeća. Mogućnosti br. 11—12, Split 1982, str. 1112.
  - 9) Godine 1804. umro je u Splitu majstor Stjepan sin Majstora Mate Lisičića u dobi od oko 80 godina, a pripadao je poznatoj splitskoj obrtničkoj obitelji koja se spominje u toj struci već u 18. stoljeću. Neki su od članova ove obitelji radili kao kovači na otocima Hvaru i Visu.
  - 10) F. Baras: Nekoliko neobjavljenih dokumenata iz vremena francuske uprave u Dalmaciji. Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Splitu br. 1, 1977, str. 19—35.
  - 11) Godine 1811. umrla je Ruža žena Federika Visettija već tada udovica u dobi od oko 72 godine. Federikovi sinovi žive u Splitu, pa je 1818. umro njegov sin Nikola u dobi od oko 40 godina, 1821. umro je Nikon sin Federik ne dočekavši rođenje sina Federika te iste godine, koji mu se rodio od žene Katarine Marije.
  - 12) D. Kečkemet: Stara splitska bolnica. Split 1964.
  - 13) Lj. Kraljević: Razvoj medicinskog studija u Dalmaciji. Split 1984, str. 62, 91.
  - 14) 12. XII 1800. Il Nobil Sigr. Dr. Giulio Bajamonti d'anni 56 in circa munito di S. Smi Sacramenti passò a miglior vita e fu sepolto in S. Domenico. Knjiga umrlih 1773—1806, str. 226. HAS.
O životu i radu ove istaknute ličnosti vidi: C. Fisković: Doprinos za povijest zdravstva u gradu Hvaru. Acta historica medicinae, pharmaciae, veterinae, a. XIII, 2, 1973, str. 26—30.
  - 15) Nikola Rendić oženio se 1797. godine u Šibeniku Vicom Miočević i od te godine njegovi nasljednici i on nose prezime Rendić Miočević. C. Fisković: Zdravstvene prilike u Splitu krajem XVIII. i prvih godina XIX. stoljeća. Iz hrvatske medicinske prošlosti, Zagreb 1954, str. 238—255.
  - 16) D. Kečkemet: N. dj. str. 14, 19.
  - 17) D. Berić: Padre Fedele da Zara. Prilozi povijesti otoka Hvara II, Str. 90.
  - 18) Lj. Kraljević, N. dj. str. 78.
  - 19) . . . La nobil Signora Eleonora consorte del Signor Enrico de Reha nata baronesa Koetzschau d'anni 34—29. XII 1823. Il Sigr. Enrico Reha I. R. Consigliere Governo e vapitano circolare d'anni 41 circa . . . sepolto nella chiesa della Beata vergine delle Paludi . . . Knjiga umrlih 1806—1827. HAS- — H. Morović: Izvještaj poglavara E. Rehe o prilikama u splitskom okrugu u godini 1822. Grada i prilozi za povijest Dalmacije, sv. 8, Split 1974, str. 235—262.

N. Bezić-Božanić

»LA STRUTTURA DELLA POPOLAZIONE DELLA CITTÀ DI SPLIT
ALL'INIZIO DEL SECOLO DECIMONONO«

Riassunto

Verso la fine del secolo XVIII e nei primi decenni del secolo XIX la città di Split pur essendo un'agglomerazione di popolazione prevalentemente contadina poteva vantarsi di strutture comunali proprie (amministrazione, sanità, istruzione). Il numero rilevante della popolazione cittadina e la favorevole posizione geografica della città diedero il necessario impulso allo sviluppo di vari servizi pubblici ed attività commerciali, marittime ed artigianali. La loro produzione ed attività economica riusciva a soddisfare il fabbisogno della popolazione del vasto retroterra e della zona insulare della Dalmazia centrale che fanno capo alla città di Split.

Attività artigianali erano svolte in prevalenza dalla gente del paese mentre gli addetti ai servizi pubblici furono reclutati tra le file di immigrati dell'immediato retroterra. Nell'amministrazione pubblica erano occupati gli stranieri ad eccezione di pochissimi di origine spatatina. Avvocati, medici ed insegnanti erano quasi tutti originari di Split e di altre città dalmate.